

KESKKONNAMINISTEERIUM

EL Puidumäärus

12.02.2013

Taivo Denks
Metsaosakond
Keskkonnaministeerium

Ettekande sisu

KESKKONNAMINISTEERIUM

- Puidu import 2011
- EL puidumääruse taust ja eesmärk
- Määruse mõisted
- Kohustused osapooltele
- Nõuetekohase hoolsuse süsteem
- FLEGT-litsentsimissüsteem
- Turulelaskmise näited
- Kokkuvõtteks

Ümarpuidu import

KESKKONNAMINISTEERIUM

- Ümarpuitu imporditi 2011. aastal 336 tuhat tm
- Sellest ca 94% Lätist
- Väljastpoolt EL imporditi ca 11 tuhat tm ümarpuitu (ca 3%)

Saematerjali import

KESKKONNAMINISTEERIUM

- Kokku imporditi 2011. aastal ca 716 tuhat tm saematerjali
- Sellest 400 tuhat tm Venemaalt
- Kokku 442 tuhat tm väljastpoolt EL
- Ka näiteks Indoneesiast, Ghanast, Kamerunist, Malaisiast, Nigeeriast

EL puidumäärus

KESKKONNAMINISTEERIUM

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus nr 995/2010, 20 oktoober 2010, milles sätestatakse puitu ja puittooteid turule laskvate ettevõtjate kohustused
- Aluseks 2003. aastast pärinev metsaõigusnormide täitmise järelevalvet, metsahaldust ja puidukaubandust (FLEGT) käsitlev ELi tegevuskava

EL puidumäärus

KESKKONNAMINISTEERIUM

- Võidelda ebaseadusliku metsaraie ja sellega seotud kaubanduse vastu
- Takistada ebaseaduslikult üles töötatud puidu või sellest valmistatud puittoodete esmakordset laskmist EL siseturule
- Jõustub kõigis EL liikmesriikides 3. märtsil 2013

EL puidumäärus

KESKKONNAMINISTEERIUM

- Delegeeritud määrus – Järelevalveorganisatsioonide tunnustamine
- Rakendusmäärus – ettevõtjate kohustused, nõuetekohase hoolsuse süsteemi ning järelevalveorganisatsioonide kontrollimine
- Juhendmaterjal – abimaterjal määruse rakendamiseks ja mõistete lahtiseletamiseks

Määrusega kaetud

KESKKONNAMINISTEERIUM

- Ümarpuit
- Saematerjal
- Täispuidust tooted
- Vineer
- Tselluloos
- Paber

Määrus ei kohaldu

KESKKONNAMINISTEERIUM

- Juba ringlusse võetud tooted
- Trükised
- Pakkematerjal, kui ümbritseb või kannab toodet (mis võib olla puidust)
- Oma tarbeks kasutatav materjal

Mõisted

KESKKONNAMINISTEERIUM

- Pädev asutus (PA) – liikmesriigi poolt määratud määruse kohaldamise eest vastutav asutus
- Järelevalveorganisatsioon (JO)– organisatsioon, kes on Euroopa Komisjoni poolt tunnustatud järelevalveorganisatsioonina
- Ettevõtja – mis tahes juriidiline või füüsiline isik, kes laseb puitu või puittooteid turule

Mõisted

KESKKONNAMINISTEERIUM

- Kaupleja – iga füüsiline või juriidiline isik, kes äritegevuse käigus müüb või ostab siseturul juba siseturule lastud puitu või puittooteid
- Turulelaskmine - puidu ja puittoodete mis tahes esmakordne tarnimine siseturule nende turustamiseks või kasutamiseks ärilise tegevuse käigus, olenemata kasutatavast müügiviisist, tasu eest või tasuta

Pädev asutus

KESKKONNAMINISTEERIUM

- viib korrapäraste ajavahemike järel läbi kontrole, et teha kindlaks, kas järelevalveorganisatsioonid täidavad neile seatud ülesandeid ning vastavad tunnustuse saamise aluseks olevatele nõuetele
- viib läbi kontrole, et teha kindlaks, kas ettevõtjad ja kauplejad täidavad neile seatud nõudeid

Järelevalveorganisatsioon

KEERKORRANAMINISTEERIUM

- JO teenuse kasutamine on vabatahtlik
- Peab saama tunnustatud Euroopa Komisjoni poolt järelevalveorganisatsioonina
- Nõuded järelevalveorganisatsioonile:
 - on juriidiline isik ja on liidus seaduslikult asutatud
 - omab asjakohaseid teadmisi ja on suuteline täitma talle seatud ülesandeid
 - tagab oma ülesannete täitmise ilma mis tahes huvide konfliktita

Järelevalveorganisatsioon

KEERKORRANAMINISTEERIUM

- säilitab ja hindab regulaarselt nõuetekohase hoolsuse süsteemi ning annab ettevõtjatele õiguse seda kasutada
- kontrollib oma nõuetekohase hoolsuse süsteemi korrakohast kasutamist selliste ettevõtjate poolt
- kui ettevõtja ei kasuta tema nõuetekohase hoolsuse süsteemi korrakohaselt, teavitab ettevõtjapoolse olulise või korduva rikkumise korral pädevaid asutusi

Järelevalveorganisatsioon

KEKKONNAMINISTEERIUM

- Kokku taotluse EK-le esitanuid 15
- Eestis kolm taotlejat
 - NEPCon
 - BM Trada
 - SGS
- Seni EK kedagi tunnustanud ei ole

Kohustused kauplejale

KESKKONNAMINISTEERIUM

- Kauplejad peavad kogu tarneaahela ulatuses suutma kindlaks teha
 - puitu ja puittooteid tarninud ettevõtjad või kauplejad
 - vajaduse korral need kauplejad, kellele nad puitu ja puittooteid tarnisid

Kohustused ettevõtjale

KESKKONNAMINISTEERIUM

- Puitu ja puittooteid turule lastes rakendavad ettevõtjad nõuetekohast hoolsust
- Iga ettevõtja säilitab ja hindab korrapäraselt oma nõuetekohase hoolsuse süsteemi (NHS), välja arvatud juhul, kui ettevõtja kasutab JO poolt loodud NHS-i
- NHS-i alusena võib kasutada siseriiklikus õiguses olemasolevat järelevalvesüsteemi ja mis tahes vabatahtlikku järelevalveahela mehhanismi, mis vastab määruse nõuetele

Nõuetekohase hoolsuse süsteem

KEKKONAMINISTERIUM

• Teave

- Ettevõtja peab tagama juurdepääsu teabele, mis kirjeldab puitu ja puittooteid, ülestöötamisriiki, kogust ja tarnija andmeid ning siseriiklike õigusaktide järgimist.
- Eestis on metsaseadusega tagatud metsamaterjaliga kauplemisel määrusega nõutud teabe olemasolu

Nõuetekohase hoolsuse süsteem

KEKKONEN MINISTRIUM

- Ohu hindamine

- Ettevõtjal tuleb nimetatud teabe põhjal ja arvestades määruses sätestatud kriteeriumeid hinnata ohtu, kas tema tarneahelas võiks olla ebaseaduslikku puitu.
- Eestis on metsaseadusega nõutud kasvava metsa raieks andmisel ja metsamaterjali võõrandamisel raieõiguse või metsamaterjali valdamise seaduslikkuse tõendamine

Nõuetekohase hoolsuse süsteem

KEKKONEN MINISTRIUM

- Ohu vähendamine
 - Kui hindamine näitab, et tarneahelas on ebaseadusliku puidu oht, saab seda ohtu vähendada, nõudes puidu tarnijalt täiendavat teavet ja kontrolli.
 - Metsaseaduses on loetletud raieõiguse ja metsamaterjali valdamise seaduslikkust tõendavad andmed ja dokumendid

Siseriiklikus seadusandluses

KESKONNAMINISTEERIUM

• Metsaseaduse § 37

- Lg 1 Raieõiguse ja metsamaterjali võõrandamisel peab üleandja tõendama vastuvõtjale raieõiguse olemasolu või metsamaterjali valdamise seaduslikkust ja vastuvõtja seda kontrollima
- Lg 3 Raieõiguse olemasolu ja metsamaterjali valdamise seaduslikkust tõendavad andmed ja dokumendid
- Lg 6 ja 8 Raieõiguse ja metsamaterjali võõrandamisel sõlmitavas lepingus nõutavad andmed

Import väljastpoolt EL-i

KESIKONNAMINISTEERIUM

- Import – puidu ja puittoodete vabasse ringlusse lubamine
- Tollis nõutav tollideklaratsioon ja fütosanitaarnõuetele vastavuse sertifikaat
- EL-ga partnerluslepingu sõlminud riigi puhul FLEGT-litsents
- Metsamaterjali veol peab vedajal olema kaasas metsamaterjali veoseleht
- Ettevõtjale rakenduvad NHS-I nõuded

FLEGT-litsentsimissüsteem

KEEKKONNAMIINISTEERIUM

- EN määrus nr 2173/2005, 20 detsember 2005, FLEGT-litsentsimissüsteemi kehtestamise kohta puidu impordi suhtes Euroopa Ühendusse
- Aluseks FLEGT tegevuskava
- Meede, mis peab tagama, et EL-l jõuaksid ainult sellised puittooted, mis on toodetud õiguspäraselt tootva riigi õigusakte järgides

FLEGT-litsentsimissüsteem

KEEKKONNAMIINISTEERIUM

- Litsentsimissüsteemi rakendatakse puitu tootvate riikidega sõlmitud partnerluslepingute (VPA) kaudu
- FLEGT-litsents – saadetisele või turuosalisele antud dokument, mis tõendab, et saadeti vastab FLEGT-litsentsimissüsteemi nõuetele
- Turuosaline – isik, kes tegeleb metsamajanduse, puidutöötlemise või puittoodete kaubandusega

FLEGT-litsentsimissüsteem

KEEKKONNAMINISTEERIUM

- Partnerriikidest eksporditud puittoodete import EL-I on lubatud ainult juhul, kui saadetisel on FLEGT-litsents
- Kui saadetisel on FLEGT-litsents, siis NHS ei ole vajalik
- VPA protsess läbitud 6 riigil – Ghana, Kamerun, Libeeria, Kesk-Aafrika Vabariik, Indoneesia
- Läbirääkimised pooleli – Malaisia, Vietnam, Gabon, Kongo DV, Guyana, Honduras, Laos

Mõisted juhendis

KESKKONNAMINISTEERIUM

- Turulelaskmine
 - EL siseturule
 - Esimest korda
 - Äritegevuse käigus
- Ebaoluline risk
- Tarneaahela keerukus – oluline ei ole tarneaahela pikkus, vaid jälgitavus
- Seaduslikkust tõendavad dokumendid
- Turulelaskmise võimalikud stsenaariumid

Turuleelaskmine

KESKKONNAMINISTEERIUM

- Metsaomanik A on turuleelaskja (ettevõtja), kui ta teeb raie ning müüb materjali
- Kui metsaomanik A müüb kasvava metsa ning ostja B teeb raie ning müüb materjali, siis on turuleelaskja ostja B
- Ettevõtte C on turuleelaskja, kui ta ostab haket väljastpoolt EL-i, impordib selle ning müüb energiatootjale D

Turulelaskmine

KESKKONNAMINISTEERIUM

- Energiatootja D on turulelaskja, kui ta ostab haket väljastpoolt EL-i impordib selle ning toodab sellest energiat
- EL-s asuv tootja E on turulelaskja, kui impordib pakkepaberit ning kasutab seda mõne muu toote pakkimiseks

Turulelaskmine

KESKKONNAMINISTEERIUM

- Turulelaskja võib olla ka mitte EL-s baseeruv ettevõtja, kui näiteks
 - Mitte EL-s baseeruv tarnija impordib puitu või puittooteid EL-i ning hakkab ostjat otsima. Ostja on sellisel juhul määruse mõistes kaupleja

Kokkuvõte

KESKKONNAMINISTEERIUM

- Määrus jõustub 3. märtsil 2013
- Määrus on otsekohalduv, selle rakendamiseks ei ole vaja muuta siseriiklikku seadusandlust
- Määruse nõudeid peavad täitma kõik puidu ja puittoodetega kauplejad ja ettevõtjad

Kokkuvõte

KESKKONNAMINISTEERIUM

- Iga ettevõtja peab kasutama NHS-I
- NHS-i alusena võib kasutada siseriikliku seadusandluse nõudeid või mis tahes vabatahtliku järelevalveahela mehhanismi
- Määruse jõustumisega ei lisandu metsasektori ettevõtjatele oluliselt kohustusi – metsamaterjali päritolu peab jälgima ka täna!

Lingid

KESKKONNAMINISTEERIUM

- EL puidumäärusega seonduv KKM kodulehel - <http://www.envir.ee/1192286>
- VPA partnerriigid - http://www.euflegt.efi.int/portal/home/vpa_countries/
- EUTR infoplatvorm - <http://www.eutr-platform.eu/en>

Täna!

taivo.denks@envir.ee